

ACADEMIA ROMÂNĂ

PUNCTUL DE VEDERE AL ACADEMIEI ROMÂNE

PRIVIND PLANUL-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL DIN ROMÂNIA

Academia Română a luat act cu îngrijorare de propunerile formulate în cadrul celor trei variante ale Planului-cadru pentru învățământul gimnazial din România de către Institutul de Științe ale Educației și care se află acum în dezbatere publică.

Subiectul major care îngrijorează mediul academic și care se regăsește la nivelul tuturor celor trei variante, nelăsând nicio posibilitate de opțiune profesorilor, este **reducerea numărului de ore**, până la dispariția din programă, la **discipline fundamentale** de studiu, menite să formeze atât cultura generală, cât și conștiința istorică și identitară a noilor generații. Astfel, măsurile propuse de Institutul de Științe ale Educației anunță: dispariția singurei ore de **limba latină** în gimnaziu, la clasa a VIII-a, amputarea unei ore de **limba și literatura română** la clasele a V-a și a VI-a și diminuarea drastică a numărului de ore de **istorie și geografie**, oricum insuficiente în urma reducerilor impuse de ultimul plan-cadru din 2001.

Semnalăm că toate cele patru domenii de studiu vitregite de actuala propunere sunt materii cu un puternic caracter identitar, contribuind împreună la dezvoltarea conștiinței naționale, europene și umaniste a tinerei generații. Studiul limbii latine, limbii și literaturii române, istoriei (naționale și universale) și geografiei (României și lumii) oferă copiilor repere existențiale, orientându-i ca cetățeni ce aparțin unui spațiu și unui popor european, vorbitori ai unei limbi de origine latină, înrudită cu alte câteva limbi europene descendente din același trunchi comun, purtători ai unor valori culturale și etnice care s-au aflat întotdeauna în deplin respect și armonie cu valorile altor popoare.

Identitatea românească nu poate fi înțeleasă fără componenta sa latină, indentitatea europeană, la rândul ei, nu poate ignora această componentă. Să nu uităm eforturile Școlii Ardeleane, iluminismul românesc, de a argumenta originea latină a poporului și a limbii românești în Transilvania. Să nu uităm că însuși statul român s-a constituit, la 1859, în jurul ideii de unitate a tuturor celor „de gintă latină”. În acest context, prima misiune a Academiei Române, la 1866, a fost să alcătuiască gramatica și dicționarul limbii române, să redacteze tratatul de istoria românilor și tratatul de geografia României, tocmai pentru a susține și cultiva conștiința identității noastre în spațiul carpato-danubiano-pontic. Or, acum, propunerile acestui nou Plan-cadru compromit printr-un singur gest, insuficient cântărit, eforturile a generații de intelectuali responsabili și pun sub semnul pericolului însăși identitatea noastră. Consecințele nu vor întârzia să apară, iar Istoria nu va fi îngăduitoare.

Academia Română atrage deci atenția asupra pericolului reprezentat de excluderea studiului limbii latine și diminuarea numărului de ore la limba și literatura română, istorie și geografie, discipline care, alături de componenta lor identitară amintită, au cea mai importantă vocație formativă dintre toate disciplinele – dacă ar fi să amintim numai dezvoltarea gândirii logice, a capacității de exprimare, a creativității, a spiritului civic și a celui democratic, înțelegerea integratoare, în spiritul valorilor umaniste. Vârsta gimnazială, cuprinsă între

10-15 ani, este cea mai propice dezvoltării unei personalități armonioase, deopotrivă sensibilă, rațională și creativă. Istoria cu deosebire oferă o perspectivă largă asupra realității, situată în orizontul devenirii, și asigură, astfel, cadrul de integrare și capacitatea de a răspunde provocărilor prezentului. Limba și literatura română dezvoltă capacitatea de înțelegere a noțiunilor, conceptelor, fenomenelor, dar și sensibilitatea, bunul gust, receptarea estetică. Și, desigur, atât de necesara capacitate de exprimare corectă și de structurare a unui discurs cu sens. Latina consolidează cunoștințele de gramatică, de logică, furnizează terminologia pentru majoritatea științelor exacte și, nu în ultimul rând, este purtătoarea unor valori care au stat la baza construirii civilizației europene moderne și contemporane. Geografia asigură crearea unei imagini actuale a elevilor asupra spațiului și a poporului căruia îi aparțin, contribuind la dezvoltarea cunoașterii relațiilor dintre mediul de viață și societatea umană.

Procesul pedagogic, actul educativ este, cum sperăm că se știe, complex și dificil. El necesită timp, strategii inteligente, atenție sporită, răbdare și chiar delicatețe. O trecere rapidă printr-o multitudine de discipline compromite posibilitatea de fixare și aprofundare și conduce la superficialitate și ineficiență. În acest context, semnalăm un alt viciu fundamental al actualului Plan-cadru și anume tendința de a avea la nivelul învățământului gimnazial cât mai multe materii cu doar o oră de studiu pe săptămână, periclitanând astfel instruirea solidă și educația.

Membri ai Academiei Române au semnalat în repetate rânduri insuficiența numărului de ore la disciplinele istorie și geografie, inconsistența programelor și deficiențele manualelor. Specialiști din institutele de cercetare ale Academiei Române au adresat memorii și au propus Ministerului Educației sprijin și consiliere în elaborarea ghidurilor de predare și în perfecționarea cadrelor didactice.

Academia Română solicită reanalizarea celor trei variante ale actualului Plan-cadru pentru învățământul gimnazial, alocarea unui număr optim de ore pentru disciplinele limba latină, la clasa a VIII-a, limba și literatura română, istorie și geografie pentru întreg ciclul V-VIII, precum și pentru celelalte discipline de studiu, elaborarea atentă a unor programe echilibrate, care să țină cont de principiile interdisciplinarității și complementarității, astfel încât învățământul gimnazial să-și îndeplinească în mod real misiunea: aceea de a forma cultura generală a elevilor și a pune bazele dezvoltării armonioase a tinerei generații.

De asemenea, considerăm oportun ca manualele de limbă și literatură română, de istoria românilor și universală, de geografie și de latină să beneficieze de verificarea și avizarea secțiilor de specialitate ale Academiei Române.

BIROUL PREZIDIULUI ACADEMIEI ROMÂNE

Acad. Ionel-Valentin Vlad, președintele Academiei Române

Acad. Cristian Hera, vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Bogdan Simionescu, vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Alexandru Surdu, vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Victor Spinei, vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Victor Voicu, secretar general al Academiei Române

Prezentul punct de vedere a fost susținut și aprobat în unanimitate de Adunarea Generală a Academiei Române din data de 12 februarie 2016.